

Brojni arheološki nalazi uz antički mol

Treću godinu zaredom u uvali Veštar odvijali su se podvodni arheološki radovi na molu iz antičkog doba. Ovaj put istraživanja su trajala dva tjedna, a našim su se arheolozima, specijalistima za podvodna istraživanja, priključile i kolege iz Njemačke, članovi Bavorskog društva za podvodnu arheologiju. Sudjelovalo je 13 ronilaca arheologa, a u dva tjedna iskopane su dvije duboke sonde.

- Bavorsko društvo za podvodnu arheologiju ima veliko iskustvo u podvodnim istraživanjima. Uz istraživanja na njemačkim rijekama i jezerima sudjelovalo je u arheološkim radovima u uvali Verige na Brijunima, na Hvaru i u više projekata u Turskoj. Došli su o svom trošku sa šest ronilaca i opremom pa su nam bili dragocjena pomoć u ovogodišnjim istraživanjima, kaže Luka Bekić, direktor Međunarodnog centra za podvodnu arheologiju u Zadru, voditelj ovogodišnjih istraživanja.

Stari molo na južnoj strani uvala dugačak je 50 metara. Neobično je da se širi prema kraju, gdje dostiže širinu od pet metara. Na čelu i unutrašnjem rubu mola, gdje se očekivalo najviše nalaza, iskopane su dvije sonde dva s dva metra. Kopalno se u dubinu od dva metra, uz micanje kamena i isisavanje pijeska i zemlje. Kamenje je ubacivano u trup mola, pa se ronjenjem na dva metra može vidjeti kako je izgledao nekadašnji molo, čije su rubne kamene gromade arheolozi precizno iscrtali.

Prema obavljanim istraživanjima, riječ je o ranoantičkom molu koji je nastajao u 2. i 1. stoljeću prije naše ere. Prvo je služio kao pristanište uz rimsku vilu rusticu, oko koje je u pitomij uvali nastalo naselje Vistrum. Kasnije je tu nastala jedna od glavnih luka na zapadnoj obali Istre. Do nje je išla cesta s glavne rimske prometnice iz Bala. Život je ovdje bujao do dolaska Slavena, kada su se stanovnici Vistruma, od kuda je bio i poznati ravenki biskup Maksimijan, vjerojatno zbog zaštite preselili na otok gdje se razvio Rovinj. U to vrijeme napuštena su i druga naselja u uvalama južno i sjeverno od Rovinja, a svi su se stanovnici preselili na otok, koji se zaštićen kasnije brzo razvijao.

- Poznati arheolog Attilio Degrassi locirao je molo u Veštru

Istraživanja su trajala dva tjedna, a našim su se arheolozima, specijalistima za podvodna istraživanja, priključile i kolege iz Njemačke, članovi Bavorskog društva za podvodnu arheologiju. Sudjelovalo je 13 ronilaca arheologa, a u dva tjedna iskopane su dvije duboke sonde



Naši i njemački arheolozi u Veštru



Čišćenje sonde



Pronađena vaza



Ukrašena lojanica

i na sjevernoj strani, gdje je bio kamenolom. Tamo i sada postoji betonski molo, koji se koristi za potrebe gostiju autokampa Veštar, ali u njegovim temeljima nisu primijećeni tragovi antičkog. Ja sam s kolegama detaljno preronio cijelu uvalu Veštar, ali nigdje nisu primijećeni tragovi sjevernog mola. Ronioci su provjerili i varijantu legende da je mol bio na otočiću Veštar, od kuda se roba prevozila na kopno prevlakom. Na tom potezu uistinu postoji nešto poput prevlake, ali je utvrđeno da se radi o nizu prirodnih stijena, kaže Bekić.

Uz ostatke građevnog materijala, poput opeka i crjepova, koji su se

prevozili preko Vistruma, arheolozi su našli niz vrijednih nalaza koji će konzervatori obraditi u restauratorskom centru u Juršićima. Tako su u moru pronađeni lijepi kameni kapitel, mramorni stupić, keramika, jedna lijepo ukrašena uljanica, nekoliko keramičkih lonaca, brončana žica i udica, jedan medicinski instrument, keramički utezi za mrežu i drugo. Naročito su vrijedni nalazi tankog keramičkog posuđa izrađeni od tzv. terra sigillata, koja je izgledom slična metalu. Zanimljiviji su nalazi organskih tvari, koje su mornari bacali s broda. Tako su u mulju pronađene koštice voća, ljudska oraha i kosti.

Istraživanja u Veštru su uz pomoć njemačkih kolega provodili i ronioci zadarskog centra, a s njima je bilo i nekoliko samostalnih muzejskih ronilaca, među kojima je i Neven Starčić iz Rovinja. Financiralo ih je Ministarstvo kulture, uz pomoć Turističke zajednice Rovinja. Arheolozima je pomagao i kustos Zavičajnog muzeja u Rovinju Damir Matošević. U tom muzeju će se u lipnju prirediti izložba nalaza pronađenih u Veštru.

Aldo POKRAJAC
Fotografije Međunarodnog centra za podvodnu arheologiju iz Zadra